

SPOT svetovanje Koroška: Predlagal-a sem postopek osebnega stečaja – ali lahko registriram S.P.?

Osebni stečaj je postopek, s katerim se je soočila že marsikatera fizična oseba vključno s samostojni podjetniki in zasebniki, ki samostojno opravljajo pridobitno dejavnost, na primer odvetniki, notarji, izvršitelji ipd.. Gre za postopek, kjer oseba zaradi previsokih dolgov, le-te poskuša poplačati s svojim premoženjem in za del dolgov doseže celo odpust. Ključni cilj osebnega stečaja je, da se oseba čimprej finančno opomore in zaživi brez dolgov.

Obstajata dva načina kdaj oseba lahko predlaga osebni stečaj. Prvi način je prezadolženost, pri čemer velja, da je vrednost premoženja osebe manjša od vsote vseh njenih finančnih obveznosti. Drugi način je nelikvidnost. Kadar gre za dolžnika, ki je podjetnik ali zasebnik se nelikvidnost izkaže v primeru, ko omenjen dolžnik več kot 60 dni zamuja z izpolnitvijo ene ali več obveznosti v skupnem znesku, ki presega 20 odstotkov zneska njegovih obveznosti izkazanih v letnem poročilu zadnjega poslovnega leta pred zapadlostjo teh obveznosti. Kadar pa gre za dolžnika, ki je potrošnik se nelikvidnost izkaže na način, ko oseba več kot 60 dni zamuja z izpolnitvijo ene ali več obveznosti v skupnem znesku, ki presega trikratnik njegove plač, nadomestil ali drugih prejemkov, ki jih prejema redno v obdobjih, ki niso daljša od 60 dni. Prav tako za slednjega velja v primeru brezposelnosti in ne prejema drugih rednih prejemkov ter za več kot 60 dni zamuja z izpolnitvijo obveznosti, ki presega znesek 1.000,00 eur.

Postopek osebnega stečaja nad svojim premoženjem dolžnik predlaga sam na pristojni instituciji – okrožno sodišče, katerega kasneje zastopa stečajni upravitelj. Zahtevana sta dva dokumenta, Predlog za osebni stečaj in odpust obveznosti ter Poročilo o stanju premoženja in izjava o morebitnih ovirah za odpust obveznosti. V slednji izjavi mora biti razvidno dolžnikovo celotno stanje premoženja, pri katerem mora ločiti osebno premoženje od premoženja iz poslovanja, ter navesti vse svoje bančne račune. Vsekakor pa sam postopek zahteva stroške. Oba omenjena dokumenta je potrebno predhodno overiti pri notarju ali na upravni enoti.

Po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPP-PP-F) dolžniku, ki predlaga osebni stečaj, ni potrebno plačati predujma, za začetek osebnega stečaja, prav tako je dolžnik na podlagi Zakona o sodnih taksah (ZST-1, tarifna št. 5.1) oproščen plačilne sodne takse za začetek stečaja.

Za dolžnika, ki je v postopku osebnega stečaja veljajo nekatere omejitve. Dolžnik ne sme razpolagati s svojim premoženjem, ki spada v stečajno maso, ter sklepati pogodbe, opravljati posle ali druga dejanja, slednjega. Samostojni podjetnik ali zasebniki izgubijo svoj status, zato ne smejo več opravljati svoje dejavnosti. Prav tako brez soglasja sodišča dolžnik ne more najeti posojila, dati poroštvo ali odpreti novi bančni račun. Ena od omejitev dolžnika je tudi ta, da se mora odpovedati dediščinam in drugim premoženjskim pravicam.

Večina izvršb se v začetku osebnega stečaja ustavi. Izjeme so izvršbe zaradi zakonite preživnine, ki se lahko vložijo tudi v času postopka osebnega stečaja. To velja tudi za slednje terjatve:

- plače in nadomestila plač za zadnjih šest mesecev pred začetkom postopka zaradi insolventnosti,
- odškodnine za poškodbe, ki so povezane z delom pri dolžniku, in poklicne bolezni,
- neizplačane odpravnine za prenehanje delovnega razmerja pred začetkom stečajnega postopka, ki zaposlenim pripadajo po zakonu, ki ureja delovna razmerja, vendar največ v višini odpravnine, določene za delavca, ki mu delodajalec odpove pogodbo o zaposlitvi iz poslovnih razlogov,
- plače in nadomestila plač delavcem, katerih delo zaradi začetka stečajnega postopka postane nepotrebno, za obdobje od začetka stečajnega postopka do poteka odpovednega roka,
- odpravnine delavcem, ki jim je upravitelj odpovedal pogodbo o zaposlitvi, ker je njihovo delo zaradi začetka stečajnega postopka ali med postopkom postalo nepotrebno,
- davki in prispevki, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati z izplačili iz 1., 3., 4. in 5. točke tega odstavka,
- nadomestilo za neizrabiljen letni dopust za tekoče koledarsko leto,
- terjatev iz naslova kreditov, danih na podlagi zakona, ki ureja pomoč za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah, in poroštev, danih za te kredite.
- nezavarovane terjatve za plačilo prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti.

Upniki morajo svoje terjatve prijaviti v treh mesecih po začetku postopka osebnega stečaja dolžnika. V stečajno maso dolžnika spadajo vse njegove nepremičnine in premičnine ter premoženje dolžnika na dan, ko se je postopek osebnega stečaja začel, prav tako tudi premoženje, ki ga je dolžnik v času postopka osebnega stečaja pridobil.

V primeru, ko stečajne mase ni dovolj, dolžnik ni prost ostalih preseženih obveznosti ampak mora na obstoječo okrožno sodišče pred zaključkom osebnega stečaja vložiti Prošnjo za odpust obveznosti. V primeru, da okrožno sodišče odpust odobri, je dolžnik teh obveznosti oproščen.

Izjema so nekatere terjatve, ki se v osebnem stečaju ne odpustijo (ZFPPIPP, 21., 390., in 408. člen):

- neplačana zakonita preživnina,
- odškodnine za škodo, nastalo zaradi zmanjšanja življenjskih aktivnosti ali zmanjšanja ali izgube delovne zmožnosti,
- odškodnina za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal,
- prednostne terjatve iz prvega odstavka 21. člena ZFPPIPP:
 - plače in nadomestila plač za zadnjih šest mesecev pred začetkom postopka zaradi insolventnosti,
 - odškodnine za poškodbe, ki so povezane z delom pri dolžniku, in poklicne bolezni,
 - neizplačane odpravnine za prenehanje delovnega razmerja pred začetkom stečajnega postopka, ki zaposlenim pripadajo po zakonu, ki ureja delovna razmerja,

- vendar največ v višini odpravnine, določene za delavca, ki mu delodajalec odpove pogodbo o zaposlitvi iz poslovnih razlogov,
- plače in nadomestila plač delavcem, katerih delo zaradi začetka stečajnega postopka postane nepotrebno, za obdobje od začetka stečajnega postopka do poteka odpovednega roka,
 - odpravnine delavcem, ki jim je upravitelj odpovedal pogodbo o zaposlitvi, ker je njihovo delo zaradi začetka davki in prispevki, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati z zgornjimi izplačili,
 - davki in prispevki, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati z izplačili iz 1., 3., 4. in 5. točke tega odstavka,
 - nadomestilo za neizrabljen letni dopust za tekoče koledarsko leto;
 - krediti, dani na podlagi zakona, ki ureja pomoč za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah, in poroštev, danih za te kredite;
 - nezavarovane terjatve za plačilo prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka,
- denarne kazni ali odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, izrečenih v kazenskem postopku,
 - v pogojni obsodbi določen pogoj vrnitve premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, oziroma povrnitve škode, povzročene s kaznivim dejanjem,
 - globe ali odvzema premoženjske koristi, pridobljene s prekrškom, izrečenih v postopku o prekršku,
 - odvzem premoženja nezakonitega izvora,
 - povrnitev škode, povzročene namerno ali zaradi hude malomarnosti.

Osebni stečaj se formalno zaključi s sklepom sodišča oziroma, ko je unovčeno vse dolžnikovo premoženje in se konča preizkusno obdobje pri odpustu obveznosti.

Vse osebe, tudi tisti, ki so v stečajnem postopku in želijo odpreti s.p. se pri registracijskem postopku v sistemu SPOT portala soočijo z določenimi preveritvami.

Od 1.1.2016 so začele poleg že obstoječih veljati tudi nove dodatne omejitve zaradi katerih oseba ne more pridobiti statusa samostojnega podjetnika, in sicer obstaja omejitev, če:

- je oseba objavljena na seznamu davčnih neplačnikov ali nepredlagateljev davčnih obračunov za zadnjih 12 mesecev (do 1.1.2016 se preverja samo zadnji objavljeni seznam),
- so na seznamu davčnih neplačnikov ali nepredlagateljev davčnih obračunov za zadnjih 12 mesecev (do 1.1.2016 se preverja samo zadnji objavljeni seznam) objavljene družbe, v katerih ima oseba delež višji od 25%,
- je bila oseba udeležena z več kot 50 % neposrednim deležem v kapitalu d.o.o., ki je bila v zadnjem letu izbrisana iz sodnega registra brez likvidacije na podlagi Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju,
- je bila osebi v zadnjih treh letih s pravnomočno odločbo Inšpektorata RS za delo ali FURS dvakrat izrečena globa v zvezi s prekrškom za delo in zaposlovanjem na črno.

- omejitev zaradi pravnomočne obsodbe na kazen zapora zaradi kaznivih dejanj, ki so naštetje v 1. točki prvega odstavka 10. a člena ZGD-1, ki že velja, ostane enaka tudi po 1.1.2016. Omejitve iz prvih treh alinej se preverjajo v informacijskem sistemu SPOT, omejitev iz zadnje alineje in omejitev zaradi pravnomočne obsodbe na kazen zapora, pa preverja AJPES pred vpisom s.p. v Poslovni register Slovenije.

Portal SPOT ne preverja ali je oseba, ki želi registrirati s.p. v osebnem stečajju, preveri pa predhodno omenjene omejitve. Tudi v primeru, ko oseba želi opraviti registracijski postopek in ob tem ne navede podatka, da je v osebnem stečajju, bi referent oz. svetovalec SPOT za to osebo lahko opravil postopek registracije s.p., vendar v nadaljnjem procesu, ko to vlogo prejme registrski organ AJPES bi le-ta bila zavrnjena. Poslovni registrski organ AJPES skozi določen sistem »bodočega podjetnika« preveri, če zanj obstajajo še dodatne omejitve. V tem primeru bi prišlo do zavrnitve vloge Prijave vpisa samostojnega podjetnika, kar pomeni, da se ta oseba ne bi mogla registrirati kot samostojni podjetnik.

Oseba, ki je v stečajnem postopku ne more registrirati s.p., vendar obstaja možnost, da oseba po začetku osebnega stečaja ali vmes začne poslovati samo pod pogojem, da to dovoli sodišče. Za pridobitev tovrstnega dovoljenja mora podjetnik oziroma zasebnik na sodišče vložiti predlog, v katerem mora navesti opis poslov, načrtovani poslovni izid in opis okoliščin, na podlagi katerih je mogoče preveriti, ali obstaja zadostna verjetnost, da stečajni dolžnik ne bo posloval z izgubo, opis razlogov, zaradi katerih je dolžnik postal insolventen, in okoliščin v zvezi s tem, da poslovanje ne bo negativno vplivalo na poplačilo upnikov.

S sklepom sodišča lahko oseba, ki je v osebnem stečajju registrira s.p.. Pri postopku Prijave vpisa samostojnega podjetnika, se sklep sodišča priloži. Po izvedenem registracijskem postopku, poslovni registrski organ AJPES naknadno preveri osebo v sistemu, v katerem je še vedno razvidno, da je oseba v stečajnem postopku, vendar se s sklepom sodišča registracijski postopek odobri.

Kot smo predhodno že omenili se osebni stečaj formalno zaključi s sklepom sodišča. Po prejemu sklepu sodišča in odreditvi statusa osebnega stečaja oz. pravnomočnosti, oseba lahko opravi registracijski postopek in postane samostojni podjetnik.

Za SPOT svetovanje Koroška
RRA Koroška d.o.o.:
Danijela Uran, podjetniška svetovalka

Ravne na Koroškem, 16.04.2020

Viri:

1. Informiran.si [online]. Dostopno na: <https://www.informiran.si/portal.aspx?showmenu=1&content=osebni-stecaj> (16.04.2020).
2. e-Vem, Državni portal za poslovne subjekte in samostojne podjetnike [online]. Dostopno na: <https://evem.gov.si/info/zapiram/zapiranje-sp/osebni-stecaj-podjetnika/> (18.03.2020).
3. Uradni list. 3599. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP-F), stran 10940 [online]. Dostopno na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina?urlid=2013100&stevilka=3599> (16.04.2020).

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska Unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj www.eu-skladi.si